Citiți lecția din manual: *Studiu de caz: Imperiul Bizantin*.

Studiu de caz: Imperiul Bizantin

1. Imperiul Roman de Răsărit

- 330 - împăratul Constantin cel Mare (306-337) a mutat capitala statului roman la Constantinopol (Nova Roma), oraș situat la intersecția principalelor drumuri comerciale dintre Europa și Asia;
- 395 - Teodosius I (379-395) a împărțit Imperiul Roman: 476 - a dispărut Imperiul Roman de Apus, dar Imperiul Roman de Răsărit s-a menținut timp de un mileniu, având o evoluție ascendentă, bazată pe fuziunea elementelor romane, grecești și creștin orientale ⇒ civilizația bizantină, un model cultural, religios și politic pentru întreaga Europă;
- cauzele menținerii Imperiului Roman în răsărit: poziția mai ferită din calea migratorilor, armata, administrația, civilizația urbană înfloritoare (Constantinopolul a devenit cel mai mare și mai frumos oraș din spațiul creștin) și dezvoltarea comerțului și a meșteșugurilor;
- conform doctrinei politice oficiale (concepută de Eusebiu din Caesarea), puterea imperială a fost sacră, universală și absolută, împăratul fiind reprezentantul lui Dumnezeu pe pământ (patriarhul a fost subordonat monarhului, iar instituția Bisericii statului), egalul apostolilor, cu misiunea de a răspândi în rândul popoarelor credința creștină, de a decide în disputele religioase și de a denunța ereziile.

2. Imperiul Bizantin

- 533-555 - împăratul Iustinian I (527-565), ajutat de generalii Narses și Flavius Belisarius, a dus o politică de restaurare a vechiului Imperiu Roman, prin recucerirea fostelor provincii din bazinul Mării Mediterane: nordul Africii (533); Italia (535-540); sud-vestul Spaniei (554);
- pentru a consolida imperiul constituit, Iustinian I a conceput un cod de legi, *Corpus Juris Civilis*, ce a avut la bază norme de drept roman, și a construit catedrala Sfânta Sofia din Constantinopol;
- 565 - după moartea lui Iustinian I teritoriile cucerite din vestul Mării Mediterane au fost pierdute;
- secolul al VII-lea - în fața expansiunii arabe (au fost cucerite Siria, Palestina și Africa de Nord) și slave (a fost ocupat nordul Peninsulei Balcanice), Imperiul a pierdut o mare parte a teritoriilor sale, limitându-se la Asia Mică și Grecia ⇒ grecizarea statului (Imperiul Bizantin), începând cu împăratul Heraclius I (610-641) s-a renunțat la titlul de *imperator augusti* în favoarea celui de *basileus*;
- 610-867 - împărații din dinastia Heraclieană și Isauriană au promovat numeroase reforme politice;
- 726-843 - perioada luptelor iconoclaste ⇒ slăbirea puterii bizantine;
- 867-1028 - în perioada dinastiei Macedonene statul bizantin a atins apogeul expansiunii teritoriale:
a. Nikephor Phocas (963-969) și Ioan I Tzimiskes (969-976) au recucerit de la arabi provinciile din Orient: Siria, Mesopotamia, Armenia și Egipt;
b. Vasile al II-lea Bulgaroctonul (976-1025) a recucerit Peninsula Balcanică și a desființat Primul Țarat Bulgar.

3. Declinul puterii bizantine

- secolele XII-XV - perioada a fost definită de luptele pentru ocuparea tronului, fiscalitatea apăsătoare, depopularea orașelor, pierderea libertății și proprietății țărănimii libere din Asia Mică (a format grosul armatei) în favoarea aristocrației ⇒ slăbirea armatei și decăderea Imperiului Bizantin;
- 26 august 1071 - la Manzikert, bizantinii au fost învinși de turcii selgiucizi ⇒ pierderea Asiei Mici;
- 1204 - în perioada celei de-a patra cruciade, forțele occidentale (ajutate de Veneția) au cucerit Constantinopolul ⇒ crearea Imperiului Latin de Răsărit (1204-1261) și slăbirea puterii bizantine;
- 29 mai 1453 - sultanul otoman Mahomed al II-lea Cuceritorul (1444-1481) l-a înfrânt pe împăratul Constantin al XI-lea Paleologul (1449-1453) și a cucerit Constantinopolul (numele orașului a fost schimbat în Istanbul) ⇒ sfârșitul Imperiului Bizantin.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

https://www.youtube.com/watch?v=BNURBs091pk

https://www.youtube.com/watch?v=Okph9wt8I0A

Fișă de lucru: ***Studiu de caz: Imperiul Bizantin***

Citiți cu atenţie sursele de mai jos, apoi răspundeți cerinţelor:

A. *„Orașul Constantinopol a fost așa de mult mărit prin grija sa (Constantin cel Mare), încât cea mai mare parte a urmașilor săi, care și-au avut acolo reședința, au strâns o populație foarte mare, alcătuită din oameni veniți de pretutindeni pentru a îmbrățișa ocupații militare, comerciale sau de alta natură."*

(*Orașul medieval*)

B. *„El singur (Iustinian I) i-a întrecut pe toți în înțelepciune și energie. Acest împărat n-a încetat dragostea sa pentru supuși, îngrijindu-se de soarta oamenilor și a făcut peste tot, la locuri adăpostite, hambare și rezervoare de apă, ceea ce niciodată mai înainte n-a făcut-o vreun împărat."*

(Procopiu din Caesarea, *Despre monumente*)

1. Precizați, pe baza sursei A, două avantaje ale așezării orașului Constantinopol.

2. Identificați, pe baza sursei B, două calități ale împăratului.

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONTINUT

3**.** Menționați, pe baza sursei A, două activități ale locuitorilor capitalei bizantine.

4. Descrieți, pe baza sursei B, cum este văzut împăratul de către autor.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ghețău, Gheorghe Florin, Ghețău, Olenca Georgiana, *Istorie: Manual pentru clasa a V-a*, Editura Aramis, București, 2022.
2. Ochescu, Maria, Oane, Sorin, *Istorie: Manual pentru clasa a V-a*, Editura Art Klett, București, 2022.
3. Aichimoaie, Adrian Ilie, Boșcodeală, Felicia Elena, Diaconu, Maria Aurelia, Diță, Ion Nicolae, *Istorie: Manual pentru clasa a V-a*, Editura Booklet, București, 2022.
4. Stoica, Stan, Becheru, Dragoș Sebastian, Bartic, Marcel, *Istorie: Manual pentru clasa a V-a*, Editura CD Press, București, 2022.
5. Rotundu, Elvira, Tomescu-Stachie, Carmen, *Istorie: Manual pentru clasa a V-a*, Editura Corint Logistic, București, 2022.
6. Bălușoiu, Valentin, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a V-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2022.
7. Stan, Magda, *Istorie: Manual pentru clasa a V-a*, Editura Litera, București, 2022.
8. Gregory, Timothy E., *O istorie a Bizanțului*, Editura Polirom, Iași, 2019.
9. Diehl, Charles, *Figuri bizantine*, Editura pentru Literatură, București, 1969.

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT